

SLOVENSKE SKUPNOSTI

Sekcija DEVIN-NABREŽINA

Marec 1991

Vrniti občini nekdanji ugled

Kriza v devinsko-nabrežinski občini je, vsaj zaenkrat, mimo. Bila je dolga in razburljiva, trajala je štiri mesece, izbruhnila je zaradi dvojezičnih osebnih izkaznic, to je zaradi želje župana Locchija, da se spremeni režim izdajanja dvojezičnih osebnih izkaznic in s tem odpravi ena izmed pravic slovenske manjšine v naši občini, končala se je z izjavo novega župana Caldija, da, kar zadeva izdajanje osebnih izkaznic, ostane vse pri starem.

To je cilj, ki si ga je zastavila Slovenska skupnost. Ta cilj je bil dosežen. Vse ostalo so bolj ali manj brezpredmetna razmišljanja ljudi, ki so hoteli v tej krizi videti drugačno ozadje in druge razloge. Trdili so, da se za stališčem Slovenske skupnosti skrivajo spori o Sosljanskem zalivu, trudili so se, da bi poiskali druge vzroke, pa naj bodo kakršnikoli, le da ne bi tako kričeče prihajalo na dan dejstvo, da je tokrat zares šlo za načelno vprašanje, ki zadeva slovensko manjšino, in to ne samo v devinsko-nabrežinski občini. Naša občina je bila, kot najšibkejši člen verige, prva. Iz znanega odgovora ministra Scottija pa je jasno razvidno, da to, kar naj bi bilo Slovencem vzeto v Nabrežini, bo odyzeto tudi v ostalih treh slovenskih občinah na Tržaškem.

Ta kriza je bila za Slovence v marsičem poučna. Predvsem smo prejeli potrditev, da nam nekaterih osnovnih pravic ne morejo kar tako odvzeti. Prepričani smo namreč, da bi demokristjani in socialisti s skupnimi močmi spremenili režim izdajanja osebnih izkaznic, ko bi dvojezične izkaznice ne bile uzakonjena pravica, in to na osnovi Londonskega memoranduma in Osimskega sporazuma. O celotnem vprašanju naj bi se govorilo v trenutku, ko bo odobren zaščitni zakon, vendar naj že sedaj poudarimo, da Slovenci ne bomo pristali na ožene obstoječih pravic, ki izhajajo iz mednarodnih obveznosti Italije.

Drugič, prejeli smo dokaz, da se samo Slovenska skupnost odločno zavzema za ohranjanje narodnostnih pravic, ki jih uživamo. Tudi bivši komunisti so pristali na »opcionalnost«, pa čeprav s predlogom, da bi le-ta morala veljati v vsej pokrajini. To

dalje na 4. strani ●

Župan je Caldi (PSI), podžupan Brecelj (SSk)

Občina ima nov odbor

V ponedeljek, 18. marca, je bil izvoljen novi devinsko-nabrežinski občinski odbor. Načeljuje mu župan Vittorino Caldi (PSI), podžupan pa je postal predstavnik SSK Martin Brecelj, ki vodi tudi odbornišтво za javna dela. Ostali odborniki so: Vera Tuta Ban (SSK) za kulturo, šolstvo in šport, Mitja Terčon (SSK) za zdravstvo in skrbstvo, Rita Contento (KD) za urbanistiko, Maurizio Lenarduzzi (KD) za občinske službe in okolje ter Lorenzo Corigliano (PSI) za proračun in osebje.

Za odbor je volilo 14 devinsko-nabrežinskih občinskih svetovalcev KD, SSK in PSI, toda poudariti velja, da so se od njega politično distancirali 3 svetovalci KD, in sicer pripadniki tako imenovane »morotejske« struje Parentin, Greblo in Medelin. V znak protesta se je Parentin odpovedal načelovanju skupine KD v občinskem svetu, vsi trije pa so tudi odklonili vstop v občinski odbor, s čimer so posredno in nehote pripomogli, da je SSK prevzela tri odbornišťva namesto prvotno predvidenih dveh. Z izvolitvijo novega odbora se iz različnih razlogov niso strinjali 4 predstavniki KPI-DSL, zelen in neofašist.

Novi odbor se je predstavil s kratkoročnim programom, saj so se KD, SSK in PSI dogovorile, da bodo letos jeseni ob predstavitvi proračuna za leto 1992 preverile, ali je mogoče sodelovanje nadaljevati in kako. Novi odbor naj bi dotlej izpeljal predvsem tri temeljne naloge, oziroma zasledoval naj bi predvsem tri temeljne cilje. Prvič, predstavil naj bi osnutek statuta občine v rokih, ki jih predvideva zakon 142 iz leta 1990 o reformi krajevnih uprav. Statut naj bi potrdil »obstoječe stanje glede posebnosti v občinski stvarnosti«, kar pomeni, da bi med drugim moral osvajati vse že uveljavljene pravice slovenskega prebivalstva. S tem je posredno tudi rečeno, da ostanejo neokrnjeno v veljavi tudi dvojezične osebne izkaznice.

Poleg tega bo novi občinski odbor moral skrbeti za uresničitev turističnega središča v Sosljanskem zalivu v skladu z že odobrenimi načrti in upoštevajoč morebitne popravke višjih pristojnih oblasti, se pravi deželne uprave Furlanije-Juljske krajine in ministrstva za kulturne dobrine. Ob vsem tem bi moral odbor tudi paziti, da bi turistični razvoj Sosljanskega zaliva ne sprožil nekontroliranega oziroma divjega urbanističnega razvoja, zlasti v spodnjem delu občine. Tretja temeljna programska naloga nove občinske uprave pa zadeva predvsem gornji del občine. Odbor bi si moral prizadevati, da bi deželna uprava polno spoštovala občinski regulacijski načrt in torej preklicala učinkovitost odloka, ki je urbanistično zamrznil celotni gornji del občine v pričakovanju ustanovitve Kraškega parka.

Novi odbor bo mimo tega seveda vodil redno upravo in med drugim skrbel za izpeljavo številnih že začelih del, od kanalizacije do napeljave plina itd. Omeniti velja, da je bil ta odbor izvoljen tik pred zapadlostjo roka 60 dni, ki ga določa zakon za rešitev kriz v krajevnih upravah. Locchijev odbor je namreč odstopil 17. januarja 1991, in to, kot znano, na zahtevo SSK, ki se je uprla Locchijevemu poskusu, da bi z uvedbo enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic okrnili že uveljavljene pravice slovenskega prebivalstva. Mislimo, da zdaj lahko tudi zapišemo, da se je SSK uprla uspešno.

*Devinsko-nabrežinska sekcija
Slovenske skupnosti vošči veselo Veliko noč
vsem svojim članom in somišljenikom
in sploh vsem devinsko-nabrežinskim občanom.*

Odločna akcija Slovenske skupnosti je uspela

Dvojezične osebne izkaznice ostanejo

Slovenska skupnost je v občini Devin-Nabrežina dosegla velik uspeh. Prvič se je zgodilo, da je italijanski politik, povrh član največje stranke v tej državi, moral odstopiti, ker je skušal okrniti eno izmed že uveljavljenih pravic naše manjšine. Ta politik je bivši devinsko-nabrežinski župan Dario Locchi. Njega zdaj ni niti v novem občinskem odboru, ki je bil povrh izvoljen na osnovi dogovora, po katerem je zagotovljena ohranitev že dosežene ravni narodnostne zaščite slovenskega prebivalstva v občini. Ko zdaj z zadovoljstvom to ugotavljamo, pa najbrž ne bo odveč, da se nekoliko ozremo v pretekle dogodke in skušamo bolje razumeti, kako je prišlo do tega razpleta.

Najprej moramo ugotoviti, da se je SSK lanskega novembra prva in pravzaprav edina izmed političnih strank jasno opredelila proti pismu, s katerim je tedanji župan Locchi predlagal notranjemu ministru Scottiju uvedbo enojezičnih italijanskih osebnih izkaznic v občinah Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina. Mi smo zaradi tega takoj zahtevali Locchijev odstop, saj je bilo in je za nas preprosto nepojmljivo, da bi župan, ki je bil izvoljen tudi z glasovi SSK, zahteval krčenje naših že pridobljenih pravic. Naša ostra reakcija je naletela na velik odmev in dvignila precej prahu tudi znotraj naše stranke. Nekateri so se spraševali, ali se takšna poteza splača, oziroma, ali hočemo z njo le doseči nekaj, kar prej nismo mogli. A mi smo na svojem stališču vztrajali, ker smo smatrali, da gre mimo osebnih izkaznic v bistvu za vprašanje statusa naše manjšine. S tem smo seznanili širšo slovensko in italijansko javnost, kakor tudi razne manjšinske narodnostne skupnosti, zlasti Italijane v Jugoslaviji. Pri tem smo v glavnem naleteli na podporo, kar je seveda okrepilo naš položaj v odnosih z našimi tukajšnjimi političnimi sogovorniki.

Ko je župan Locchi januarja letos končno na našo zahtevo podal ostavko, smo se pripravili na resno, čeprav naporno pogajanje za preprečitev komisarske uprave in za izvolitev novega občinskega odbora. V skladu s sklepi strankinih organov nismo postavljali nikake prejudicialne zahteve; za nas je bilo poglobitveno, da se ne okrnejo že pridobljene pravice manjšine. Šele v zadnjem trenutku je prišlo do rešitve ob odločilnem posredovanju pokrajinskih tajništva KD, SSK in PSI. Razplet je že vsem znan. Župan je postal socialist, Krščanska demokracija ima dva odbornika, SSK pa ohranja tri odborniška mesta s podžupanom in z važnim odborništvom za javna dela, ki ga prej ni imela. Naj omenimo, da smo sicer zahtevali odbornika za urbanistiko ob odborniku za kulturo, šolstvo in šport; ker pa smo dobili odbornika več, smo prepustili urbanistiko krščanskim demokratom, sami pa

imamo referenta za javna dela, ki je prav tako kot župan in odbornik za urbanistiko član gradbene komisije ter lahko neposredno sledi vsem gradbenim dejavnostim v občini.

S tega vidika je naša stranka nekaj pridobila v primerjavi s prejšnjim občinskim odborom. Poudariti pa moramo, da nam ni šlo za to, da bi povzročili krizo in s tem nekaj pridobili, pa tudi ne za to, da bi načelno nasprotovali županu KD, katerega smo sicer s težavo, a zavestno podprli. Hoteli smo samo jasno dokazati, da za nobeno ceno ne gremo preko načel, ki so za nas bistvene

važnosti. Tvegali smo tako predčasne volitve s predhodno komisarsko upravo, a tudi, da bi prišlo do novih političnih povezav na izključno škodo SSK in seveda slovenskega domačega prebivalstva.

Razprava v občinskem svetu ob izvolitvi novega odbora je pokazala v vsej svoji dramatičnosti, kakšno je dejansko čutenje velikega dela občinskih svetovalcev do naše stranke. Najhujše je napadel SSK krščanski demokrat Parentin, ki je pokazal ves svoj prezir do nas in obžaloval, da se njegova stranka ni povezala z bivšimi komunisti ali da ni sprejela ponujenega glasu MSI-ja, da bi le enkrat za vselej potisnila SSK v opozicijo in da ne bi večina več podlegala »izsiljevanju« naše stranke. Podobna izvajanja, le v bolj umirjenem tonu, je imel načelnik Demokratične stranke levice (DSL) Depangher, ki je mimogledno in povsem površno zvrnil vso krivdo za neuspešno sestavo leve koalicije na SSK. Novi načelnik svetovalske skupine KD, t.j. bivši župan Locchi, je skušal treznejše analizirati celotno dogajanje.

Res je poudaril svoje prepričanje o pravilnosti lastnih stališč, tudi kar se tiče osebnih izkaznic, obenem pa je potrdil važnost, da KD sodeluje s SSK; obžaloval je, da so nekateri njegovi strankarski kolegi zavzeli odklonilno stališče do novega občinskega odbora.

Še enkrat se je torej izkazalo, da smo mnogim hud trn v peti. A za nas je to predvsem nov dokaz, da je naša politična prisotnost resnično koristna, in to za celotno manjšino. Že z lansko odločitvijo, da podpremo prvega italijanskega župana, smo dokazali resnično voljo po sožitju z italijanskimi občani. Iskreno smo verjeli, da bodo vodilni krogi obeh največjih vsedržavnih strank (KD in PSI) pravilno vrednotili ta naš korak. Na žalost pa smo kmalu ugotovili, da nekaterim krogom v tukajšnji KD ne gre v račun, da SSK jasno postavlja bistvene zahteve, ki zadevajo pravice slovenske manjšine. Preseneča pa dejstvo, da to skupino skrajnežev vodi »levičar«, morotejec Parentin. Ob koncu bi želeli poudariti velik čut odgovornosti pokrajinskega vodstva stranke krščanskih demokratov, ki pri rešitvi krize nosi največje breme, saj, ko je sprejelo predlog PSI-ja, se je odpovedalo županu in povzročilo v svoji stranki na krajevni ravni še razdor. Prepričani smo, da se bo položaj med tremi koalicijskimi strankami s časom uredil, in predvsem, da se bo izboljšalo sožitje med obema narodnostnima skupnostima v občini, ki se je skvarilo zaradi umetno napihnjenih problemov, oz. ker so nekateri mislili, da smejo kar tako ubirati struno nacionalizma.

Rešitev te krize najbrž nima zmagovalca v ožjem pomenu, poražena pa je bila vsekakor kratkovidna želja po zaostrovanju odnosov med obema skupnostma in po predčasni volitvah. Vse tri stranke koalicije in zlasti njihova pokrajinska vodstva so pokazala veliko zrelost in čut odgovornosti, zato smo prepričani, da smo pričrta mogoče majhnemu, a pomembnemu koraku na poti resničnega sožitja v občini.

Dve smrti

Na začetku marca sta v naši skupnosti padla dva hrasta. Najprej je umrl Venčeslav Legiša iz Mavhinj, nekaj dni za njim pa Janez Antonič iz Cerovelj. Prvi je bil znan kot marljiv kmetovalec in zaveden Slovenec, drugi pa se je ob delu na kmetiji udeleževal tudi v javnem življenju. Janez Antonič je bil med drugim dolgoletni član sekcijskega vodstva SSK v občini Devin-Nabrežina, naš večkratni kandidat in prvi predsednik krajevnega sveta za Mavhinje in Cerovelje. Pokojnika bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Center Štrekelj v Sesljanu - kulturni dom za naše otroke

Ves čas občinske krize me je med drugim skrbelo tudi to, kako bo odslej z »mojim« področjem, se pravi z odborništvom za kulturo šolstvo in šport, kajti če bi se zgodilo, da bi občina zajadrila v italijansko upravo, bi se kaj kmalu končale tudi vse lepe pobude, ki sem jih že nastavila, da ne govorimo o tistih, ki šele nastajajo ali jih imam v načrtu.

Zdaj, ko je nevihta mimo in se nebo jasni, sem seveda zelo zadovoljna, da bom lahko delala naprej na istem področju, in se mi zdi tudi prav, da je javnost sproti obveščena o večjih novostih.

V šoli Štrekelj v Sesljanu nastaja neke vrste kulturni dom za otroke; poimenovali smo ga Center Štrekelj — dom za kulturo mladih. V dogovoru s šolami smo začeli z nekaterimi interesnimi dejavnostmi, ki zanimajo tako predšolske otroke kot šolarje. V prenovljenih prostorih stavbe bodo tudi prireditve in razstave.

Poleg animacije v vrtcih, ki poteka po že ustaljenem načinu, smo letos posebej za tale Center zaposlili animatorko Nevo Bak, ki je s pomočjo Darje Gruden uredila dve »delavnici« za najmlajše otroke. S povabilom »Skoči v knjigo« jih vodi v svet knjige, v njeno večplastnost, od sporočila in vsebine skozi obliko in ilustracije do samostojnega oblikovanja lastne knjige. Enako aktivno ustvarjajo druge skupine svoj »Zvočni planet«. Kakšen pa je tale planet, nam bo dano zvedeti šele na za-

ključni prireditvi. Naštete dejavnosti so prostovoljne in se vrstijo med tednom v popoldanskih urah ter ob sobotah dopoldne.

Skupaj z didaktičnim ravnateljstvom in s srednješolskim ravnateljem smo se domenili, da bodo v Centru Štrekelj delovali nekateri krožki, ki zahtevajo dražjo opremo in si jih posamezne šole ne morejo privoščiti. Tako je bilo mogoče organizirati dva tečaja računalništva za osnovnošolce in dva fotokrožka za srednješolce.

V nedeljo, 24. marca, je bil krst prireditvenih dejavnosti; lutkovno gledališče Papilu iz Ankarana je predstavilo pravljico »Zlata ribica«; obenem so animatorka priredile razstavo »Animacija skozi papir«. V naslednjih dveh mesecih bodo sledile še druge prireditve.

Medtem ko uspešno potekajo vse te dejavnosti, se že nakazujejo nove potrebe za prihodnje leto. Prav gotovo bomo morali pomisliti na tečaje slovenščine za otroke, ki obiskujejo italijanske šole; starši pa si želijo več glasbe in motorike za svoje male.

Glavni cilj je vsekakor povezovati otroke (in njihove starše) ob prijetnih dejavnostih, kjer se igraje naučijo kaj lepega, kaj koristnega in zabavnega v slovenskem okolju. Da so bile doslej izbire pravilne, nam potrjujejo otroci sami, ko redno in navdušeno prihajajo in sodelujejo pri prostovoljnih dejavnostih.

Vera Tuta Ban

Strokovna raziskava o ledinskih imenih v naši občini

Na sliki: naslovna stran Merkùjeve knjige.

Naša občina je ena redkih, ki ima znanstveno raziskana ledinska imena. Raziskavo je opravil znani imenoslovec in kulturni delavec prof. Pavle Merku, in sicer še po nalogu Brezigarjeve občinske uprave. Raziskava je izšla v knjižni obliki lani, zaradi tehničnih težav in drugih zapletljivostev pa je bila uradno predstavljena šele pred dobrim mesecem na sedežu slovenskih pevskih zborov v Devinu. Gre za nadvse pomembno delo, ki med drugim potrjuje, kako globoko smo tu Slovenci zakoreninjeni, saj so tukajšnja ledinska imena večinoma slovenska. Delo je ob navzočnosti avtorja in ob sodelovanju občinske odbornice za kulturo prof. Vere Tute Ban predstavil profesor glotologije na tržaški univerzi Mario Doria.

Urejanje parka v Štivanu

Kljub dolgotrajni upravni krizi so bili tako občinski uradi kot tudi odbor v tem obdobju vendarle aktivni. Odborništvo za okolje, katerega je doslej vodil predstavnik SSK Mitja Terčon, je v tem času s posebno pozornostjo sledilo vprašanju parka pri reki Timavi v Štivanu.

Dela so v bistvu že zaključena, čeprav uradne otvoritve še ni bilo. Nedvomno predstavlja ta park pomembno pridobitev za celotno občino, čeprav je to šele prvi korak pri valorizaciji tega zaščitenega območja, ki je bilo, žal, doslej popolnoma zapuščeno. Ureditev parka je izvedla zadruga ICI iz Ronk po načrtu arh. Bernija. Korenito so očistili zaraščeno območje okrog štivanske cerkve, posejali travo ter posadili okrog 400 dreves (zlasti hrastov, brestov in jesenik). To naj bi bil šele prvi del parka, ki naj bi se v bodoče raztezal vse do izliva Timave. Nadaljnja dela pa so vsekakor pogojena od prispevka pokrajine, za katerega je tudi letos občinska uprava vložila prošnjo.

Kar se tiče Štivanja, bo nova občinska uprava čimprej uredila tudi prostor med državno cesto 14 za Tržič in med cesto za Gorico. Tu naj bi poleg drugega še postavili nekaj klopi ter pokrito avtobusno postajo.

Lepo kulturno doživetje v Nabrežini

Prireditve, ki jo je SKD Igo Gruden pripravilo v soboto, 23. marca, v počastitev spomina na Stanka Devetaka ob 10-letnici njegove smrti, bi prav gotovo iz srca razveselila samega proslavljenca. Po pozdravu predsednika Pavla Vidonija je številne prisotne v pretesni društveni dvorani nagovorila prof. Marinka Terčon. Govor si je omislila kot pismo proslavljenca in v njem je lepo in prizadeto opisala sedanje razmere v društvu in sploh v Nabrežini.

Sledila je premiera prirejene veseloigre Dragutina Dobričanina Skupno stanovanje v postavitvi dramske skupine Igo Gruden. Šlo je za pravi ustvarjalni podvig in po pravici si zaslužijo pohvalo v superlativih vsi, ki so pri

njem sodelovali. Igrali so Martina Pertot, Elizabeta Jazbec, Maja Milič, Valentina Visintin, Ivan Pangos, Aljoša Terčon, Edvin Bogatec, Boris Devetak in Tomaž Caharija, za sceno sta poskrbela Liana Drašček in Diego Paoletti, tehnično vodstvo je imel Vlado Kukanja, za masko je poskrbela Cirila Kralj, za režijo pa Maja Lapornik. Hvaležni smo vsem naštetim in vsakemu posameznemu izmed njih, ker so nam dokazali, da je z dobro voljo in iznajdljivostjo mogoče v naših društvih gojiti živo kulturo v najpolnejšem in najplemenitejšem pomenu besede. Prepričani smo, da nam bo znalo mlado vodstvo SKD Igo Gruden v bodoče pripraviti še marsikatero podobno kulturno doživetje.

Novi zapleti okrog Sesljanskega zaliva

Podtajnik pri ministrstvu za kulturne dobrine Gianfranco Astori je 15. marca izdal odlok, s katerim je začasno zamrznil projekt za turistično središče v Sesljanskem zalivu. Kaže, da bo ministrstvo projekt dokončno odobrilo, potem ko bodo vanj vnesli nekatere manjše popravke, ni pa izključeno, da se bo celotna zadeva v bodoče še dodatno in resneje zapletla.

Ministrski odlok namreč navaja zakon 1487/1989, znan kot zakon Galasso, kar bi lahko postavilo pod vprašaj ne toliko načrt arhitekta Renza Piana, kolikor urbanistično namembnost Sesljanskega zaliva, kakor je bila v bistvu določena že leta 1985 s skoraj soglasno

odobritvijo občinskega regulacijskega načrta pod tedanjo levo upravo.

Kakor koli se že bodo stvari razpletle, za SSK ostajata slej ko prej veljavni dve temeljni načeli. V Sesljanskem zalivu se ne sme dovoliti nobene gradnje, ki ne bi bila v turistične namene. Drugič, načrtovani turistični razvoj Sesljanskega zaliva se mora harmonično vključiti v naravno, a tudi kulturno okolje. To med drugim pomeni, da bi se moralo vzporedno s Sesljanskim zalivom razvijati celotno občinsko in še širše ozemlje, pa tudi, da bi morali biti domačini v največji možni meri soudeleženi pri samem turističnem razvoju Sesljanskega zaliva.

Vrniti občini nekdanji ugled

● nadaljevanje s 1. strani

je zelo hudo dejstvo, kajti ne gre, kot smo že večkrat zapisali, samo za osebne izkaznice. Pritisk na slovensko manjšino je velik, vsestranski. Zadeva osebne izkaznice in ureditev občine, zadeva tudi ozemlje, na katerem živimo — in odlok o zaščiti Krasa sodi nedvomno v ta sklop. Gre za očiten asimilacijski proces, celo perverznejši od nasilne asimilacije fašistične dobe. Ta proces torej ne zadeva samo načelnih vprašanj, zadeva tudi praktične vsakodnevne probleme slovenskega prebivalstva. Odločno se mu upira Slovenska skupnost, samo ta stranka je imela pogum in odločnost, da je s prstom pokazala nanj.

Tretjič, dokazali smo, da z odločnostjo lahko nekaj dosežemo, da še mnogo pomenimo v političnem kontekstu naše občine. Nekateri so nas hoteli iz tega konteksta zbrisati. Načelnik demokristjanske skupine Parentin, ki je hotel za vsako ceno sestaviti kakršenkoli odbor, le da bo brez Slovenske skupnosti, pa tudi bivši župan Locchi, ki je dejal, da je v demokraciji »manjšina zaščiten, ne more pa ukazovati večini«. Mi nismo želeli nikomur ukazovati, tu-

di nismo za vsako ceno silili v občinski odbor, iz teh besed pa jasno razberemo, da nekateri gledajo na Slovensko skupnost, predvsem pa še na slovensko manjšino, na osnovi golih števil, ne upoštevajoč, da obstaja med devinsko-nabrežinsko in kako drugo občino v Italiji bistvena razlika prav v prisotnosti avtohtone slovenske manjšine na tem ozemlju. Dejstvo, da se je ta kriza končala tako, je dokaz, da igra Slovenska skupnost v naši politični družbi še vedno nadvse pomembno vlogo. Vemo pa — in nikoli si nismo utvarjali, da je drugače, da smo trn v peti marsikom, tako italijanskim strankam kot tudi tistim, ki sicer zbirajo slovenske glasove. To pa predvsem zaradi naše odločnosti, ko gre za načelna manjšinska vprašanja.

Še nekaj besed o županu Locchiju. Iz tega boja izhaja poražen, tako kot izhaja iz celotne zadeve poražena njegova stranka. Mi se tega ne veselimo. Nasprotno, obžalujemo, da je bilo vse to potrebno, obžalujemo, da znotraj KD obstaja močna težnja po omejevanju pravic Slovencev v naši občini. Obžalujemo, da so socialisti v bistvu soglašali z Locchijevo pobudo. Obžalujemo, da so komunisti zavzeli preveč dvoumno stališče. Vse te afere nismo želeli, bili smo izzvani in odgovorili smo na izziv. Potrditve, da imamo prav, nismo potrebovali, kajti vedeli smo, da je tako.

Kar lahko očitamo Locchiju in vsem, ki so se oprijeli dvojezičnih izkaznic kot rešilne bilke italijanstva v naši občini, je, da so pozabili, da obstaja tudi občina s svojimi rednimi problemi upravljanja. V zadnjih petih letih je ta občina doživela velik vzpon, uveljavila se je v pokrajini, v deželi in tudi izven nje. Ne samo s Sosljanskim zalivom in z deljenimi mnenji okrog te pobude, tudi z marsičem drugim, od dvatisočletnice kamnolomov do Rilkejeve sprehalne poti, od novih prijemov na področju šolstva do monografije o reki Timavi, od konvencije za metan do začetka gradnje Kulturnega doma. Vse to je, v zadnjih mesecih, krenilo v pozabo. O devinsko-nabrežinski občini smo slišali govoriti le v negativnem, o sodnih prijavih predstavnika neofašistične stranke in o ukinjanju dvojezičnih izkaznic.

Škoda. Kajti ugled zelo lahko izgubiš, a ga težko pridobiš. Mi si bomo prizadevali, da bi občina spet pridobila ugled, ki ga je uživala še pred letom dni. Prizadevali si bomo, da se bodo reševala stvarna vprašanja naših občanov. Delali bomo tako, kot smo vedno delali, samozavestno in odločno po zastavljenih smernicah. V upanju, da tokrat naše delo ne bo brezuspešno, kot je bilo za časa županovanja Daria Locchija.

Koga motijo pokrajinska tajništva strank

Ena izmed največjih kritik, ki so letele proti novemu občinskemu odboru KD-SSk-PSI, je ta, da so k njegovi sestavi bistveno pripomogla pokrajinska tajništva omenjenih treh strank. To kritiko sta v občinskem svetu in zunaj njega najglasneje iznašala krajevna predstavnik Krščanske demokracije Pietro Parentin in Demokratične stranke levice Giorgio Depangher. Z našega vidika kritika ni toliko zanimiva zaradi argumenta, na katerem stoji, kolikor zaradi ljudi, ki jo izrekajo. Naj pojasnimo, zakaj.

Kritika je sama po sebi revna in bosa. Res je, da so pri sestavljanju novega občinskega odbora bistveno sodelovala pokrajinska vodstva KD, SSK in PSI, toda poudariti moramo, da so pogajanja med temi strankami zadevala izključno občino Devin-Nabrežina in da rešitev krize v njej ni bila pogojena od zunanjih dejavnikov. Po drugi strani ne razumemo, kaj je v načelu narobe v tem, da so posegla pokrajinska vodstva strank, še zlasti če pomislimo, da je kriza v naši občini nastala zaradi problema dvojezičnih osebnih izkaznic, ki odločno presega občinsko in celo pokrajinsko raven.

Če je torej kritika sama po sebi revna in bosa, pa je posebno zanimivo, da sta jo najglasneje iznašala, kot rečeno, prav Parentin in Depangher. Vedeti je namreč treba, da sta se ta dva moža med krizo dogovarjala in sploh delala za sestavitev odbora, ki bi slonel na osi med KD in DSL. To novo politično zavezništvo bi omogočilo dejstvo, da Parentinova KD in Depangherjeva DSL imata marsikateri skupen pogled, tudi in predvsem kar zadeva vprašanje pravic Slovencev oziroma sožitja. Tako je npr. med razpravo v občinskem svetu večkrat jasno prišlo do izraza, da Parentin in Depangher imata precej podobna stališča glede vprašanja dvojezičnih osebnih izkaznic.

Po razkritju tega resničnega ozadja bo marsikom jasnejše, zakaj sta bila Parentin in Depangher tako kritična do posega pokrajinskih tajništev v devinsko-nabrežinsko politično krizo. In marsikom bo tudi jasnejše, da ta poseg ni bil v škodo našim interesom.

Koristna brošura

Krožek za družbena vprašanja

Virgil Šček

Občinski upravitelji pred novimi nalogami:

statuti občin in jezikovne manjšine

TRST 1991

V skladu z določili zakona 142 iz leta 1990 o reformi krajevnih uprav bodo morale občine in pokrajine do 13. junija letos odobriti svoje statute. Slovenska skupnost je v sodelovanju s krožkom za družbena vprašanja Virgil Šček priredila 2. marca v Devinu posvet o tem pomembnem vprašanju. Glavni referati tega posveta so zdaj objavljeni v brošuri, ki bo prav gotovo koristno pomagala našim izvoljenim predstavnikom. Na sliki: naslovna stran brošure.